

3500

ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း

ခေါ်

ပိဋကတ်တော်သမိုင်း

ခိုင်းခိုင်းမြို့နား၊ ပိဋကတ်တော်တုပ်
မင်းကြီးစတာသိရီဇေယာသူ

အခန်း(၁)

ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း

၏

ပိဋကတ်တော် သမိုင်း

မိုင်းခိုင်းမြို့ စား၊ ပိဋကတ်တော် အုပ်

မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

သုဓမ္မဝတီ စာပုံနှိပ်တိုက်၏ နိဒါန်း

ဂေါတမအထွတ်၊ တမ္ပတိခေါင်များ၊ တို့ဘုရားသည်၊ ဟောကြားဆုံးမ၊

ကလျာဏဂုဏ်အင်၊ ပြည့်စုံလင်သည့်၊ ပါဠိတော် နှင့်၊ တပည့်တော် သာဝက၊ ဉာဏဂုဏ်ရှင်၊

သခင်ရဟန္တာမြတ်တို့၊ ဟော အပ်သော ပါဠိတော်၊ ထုတ်ဖော်ဖွင့်ပြ၊ ဉာဏရောင် မြူး၊

အထူးဖွင့်ပြအပ်သော၊ အဌကထာ၊ ဇီကာအ နှု၊ မဓုယောဇနာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊

ဗေဒင်၊ စကားပြင်၊ ဓမ္မသတ်၊ အရပ်ရပ် ကျမ်းဆရာ တို့၏၊ မြို့ရွာဌာန၊ မိဘနှစ် ပါး၊

မွေးဖွားသက္ကရာဇ်တို့ကို၊ အဆစ်အဆစ်၊ အပိုင်းအပိုင်းဖြင့်၊ ကွန်လှိုင်း ကြေညာ၊ သတင်းဖြာ၍

၊ စလင်း နဂရာ၏၊ တောင်မျက်နှာ၊ ယူဇနာလှမ်း၊ မုန်းမြစ်ကမ်းထိပ်၊ ဆိပ်န ဖူးထက်၊

လက်ဝဲဘက်တွင်၊ နှုန်းအပ်တုကင်း၊ ရန်မျိုး ရှင်းသော၊ သမန်းရင်းရွာဇာတိ၊ ဗြဟ္မာသံ ဆင့်၊

သံတော် ဆင့်၊ နန်းမတော် ဝန်၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ အမြင့်ငါးမြို့၊ အလုံမြို့၊ ဒီပဲယင်းမြို့၊ ခရိုင်ဝန်၊

ရတ နာလှော်ကားတော် မှူး၊ ရှေ့တော် ပြေးမှူး၊ ပိဋကတ်တော် အုပ်၊ လက်ရွေးကြီး

လှော်ကားတော် အုပ်၊ ရန်လွှင်လှော်ကားတော် အုပ်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့စား၊ အတွင်း ဝန်၊

မဟာသေနာပတိ ဖြစ်ဖူးလုပ်ဖူးသော အတွင်း ဝန်မင်း၊ မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု

စီရင်အပ်သော ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်း ကို၊ မန္တလေး မြို့တောင်မျက်နှာ၊ မင်္ဂလာသိုက်မြို့က၊

နန်းဦးတိုက်စီး၊ ဆရာတော် ဘုရားကြီး (ဦးပဏ္ဍဝ) ၏ တပည့်၊ ပါဠိဆရာ ဦးဘကျော်က၊

ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်၊ ထင်ထင်ရှားရှား၊ အများ သိစေရန်၊ ရည်သန်ပြ ဌာန်း၊ စခန်းကျကျ

အခန်းလှအောင်၊ မြို့မရန်ကုန်၊ ဒိုလုံမှီဝဲ၊ စစ်ကဲမောင်ခိုင်အောက်လမ်း၊ တိုက် နန်းသုဓမ္မဝတီ၊ သညီဂုဏ်ဟိတ်၊ ပုံနှိပ်တိုက်က၊ ရိုက်နှိပ်စီစဉ်၊ အောင်မြင်ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ပါ သတည်း။

...

ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၏ နိဒါန်း

ပိဋကတ် ၃ ပုံ စာတမ်းခေါ် ဤပိဋကတ်တော် သမိုင်းတွင် မြတ်စွာ ဘုရားသခင် ဟောကြား တော် မူအပ်သော သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ ဟူသော ပိဋကတ်တော် ၃ ပုံ ပါဠိတော် များ နှင့် တကွ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာမှ စ၍ ဗေဒင်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ ဖျို့၊ လင်္ကာ၊ ဧချင်းပါမကျန် ၁၂၄၈ ခုနှစ် အထိ ရှိရှိသမျှပုရပိုက်မှု၊ ပေမူ အဆူဆူသော ကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မည် သည့်ကျမ်းကို မည် သည့် ဆရာသည် မည် သည့်ခုနှစ် သက္ကရာဇ်တွင် စီရင်ရေး သားကြောင်း အလွယ်တကူ သိရှိစေရန် ကျမ်း ပြုဆရာသခင်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ် အကျဉ်းချုပ်ကိုလည်းကောင်း ထိုထိုကျမ်းနိဂုံးမှ ထုတ်နုတ်ယူငင် စီစဉ်တင်ပြထားပေသည်။

အဆိုပါ ပိဋကတ်တော် သမိုင်းဝင် ကျမ်းစာများ နှင့် ကျမ်းပြုဆရာ သခင်တို့ကို လိုရာလိုရာ လွယ်လွယ်ကူကူ မှတ်ယူ ကြည့်ရှုကြပါစေရန် ရည်သန်လျက် ကျွန်ုပ်တို့ “ဟံသာဝတီ ပိဋကတ်ပုံနှိပ် တိုက်” က ကျမ်းပြုဆရာ၏ အက္ခရာစဉ် မာတိကာကိုလည်းကောင်း၊ ကျမ်းဂန်များ ၏ အက္ခရာစဉ် မာတိကာကို လည်းကောင်း၊ ဤပိဋကတ်တော် သမိုင်းကို ပြုစုစီရင်မည့် မိုင်းခိုင်းအတွင်း ဝန် ပိဋ ကတ်တော် အုပ် မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယသု၏ အတ္ထုပ္ပတ် အကျဉ်းချုပ်ကို လည်းကောင်း စေတနာ ထားကာ ထည့်သွင်းဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ဟံသာဝတီ ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်၏ အာသီသတောင့်တရင်း နှလုံးသွင်းမှာ ပါဠိ တော် များ ၊ အဋ္ဌကထာများ ၊ ဋီကာများ ၊ ယောဇနာများ ၊ ဂုဏ်ကျမ်းများ နှင့် တကွ ရှေးဆရာတော် ကြီးများ ရေး သားတော် မူခဲ့သော ပိဋကတ်တော် လာ စာပေများ မတိမ်ကောမပျောက်စေရန်လည်းကောင်း၊ မသူတော် တရား ကွယ်ပ၍ သူတော် တရား

ထွန်းကားလားစေရန် လည်းကောင်း ရည်သန်ပြီးလျှင် အဆက်မပြတ် ပိဋကတ်တော် ကျမ်းစာများ ကို ရိုက်နှိပ်သည် ဖြစ်၍ ဤပိဋကတ်တော် သမိုင်းကို ရှင်းလင်းသေသပ်သော အထားအသို၊ အပိုအလို မရှိသော ပုဒ်ပါဌ်အဖြတ်အရပ် ကျနသေသပ်၍ အက္ခရာပုဒ်ဗျည်း မလိမ့်လည်းစေရအောင် ပါဠိဆရာကြီး ဦးခင်စိုး [သာသနဓဇ သိရိပဝရ ဓမ္မာစ ရိယ] အမှူး ရှိသော ပါဠိဆရာတော် အဖွဲ့အား ကောင်းစွာ သုတ်သင် ပြင်ဆင်စေကာ စက်တင်ပုံနှိပ် အပ်သည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဟံသာဝတီ

...

ဆဋ္ဌမအကြိမ် တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေခြင်းအတွက်အမှာ စာ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာများ ကို အမျိုးအစား ခွဲခြားကြည့်လျှင် ပါဠိဘာသာ ရေး ပိဋကတ်သမိုင်းနှင့် မြန်မာဘာသာရေး ပိဋကတ်သမိုင်းဟု နှစ် မျိုးနှစ် စား တွေ့ ရပါသည်။ နောက်တစ်နည်းအားဖြင့် ကျမ်းအမည် နှင့် ကျမ်းပြုဆရာတို့ အကြောင်းကိုပြသော “ဂန္ထာစရိယ ဝံသ” ခေါ် ပိဋကတ်သမိုင်းမျိုးနှင့် ပိဋကတ်လာ ကျမ်းအမည် ၊ ဝဂ်အမည် ၊ နိပါတ်အမည် ၊ သုတ်အ မည် စသည်များ ကို မာတိကာသရုပ် ထုတ်ပြသော “ပိဋကတ်မှန်” ခေါ် ပိကျပဋကတ်သမိုင်းမျိုး ဟု လည်း နှစ် မျိုးနှစ် စား ခွဲ၍ ရပါသည်။ ဖော်ပြပါ အမျိုးအစားများ တွင် ပါဠိဘာသာရေး ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ တစ်ကျမ်းတည်းသာ ရှိသဖြင့် လွန်စွာ ရှားပါးသော ကျမ်း ဖြစ်ပါသည်။

ယင်း ပါဠိဘာသာရေး ပိဋကတ်သမိုင်းကား “စူဠဂန္ထဝံသ” မည် သော ကျမ်းတည်း။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ အရညဝါသီ နန္ဒပညာစရိယထေရ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ် ကိုကား တိကျစွာ မသိရပေ။ ဟံသာဝတီ ခေတ်လောက်ဟုသာ ခန့်မှန်းနိုင်လေသည်။ ဤကျမ်း၌ အခန်း (ပရိစ္ဆေဒ) ၅ ပိုင်းခွဲ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထို ၅ ပိုင်းတို့မှာ -

၁။ ပိဋကတ္တယာဒိ ဒီပက မည် သော ပထမ ပရိစ္ဆေဒ၊

၂။ ဂန္ထကာရကာစရိယ မည် သော ဒုတိယ ပရိစ္ဆေဒ၊

၃။ အာစရိယာနံ သဇ္ဇာတဌာန ဒီပက မည် သော တတိယ ပရိစ္ဆေဒ၊

၄။ အာယာစကာရိယ ဒီပက မည် သော စတုတ္ထ ပရိစ္ဆေဒ၊

၅။ ပကိဏ္ဍက ဒီပက မည် သော ပဉ္စမ ပရိစ္ဆေဒတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာစကားပြေဖြင့် ရေး ထားသော ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာများ တွင် ဦးစွာ

တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ဂန္ထာစရိယဝံသ မည် သော ပိဋကတ်သမိုင်း” ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြု
ဆရာမှာ အင်းဝ လေး ထပ်ဘုံကျော်တုလွတ်ကျောင်းနေ သီရိသဒ္ဓမ္မဗောဓိ
မဟာရာဇဂုရုထေရ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ် မှာ ညောင်ရမ်းခေတ် ရမည်း သင်းမင်း
မင်းရဲကျော်ထင် ခေါ် ဝမ်းဘဲအင်းစံ မင်းတရားလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၀၄၃ ခုနှစ် ဖြစ်သည်။
ကျမ်းပြုရခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဒေသနာ စသော ဒေသနာ ၅ မျိုးနှင့် သင်္ဂါယနာဝင်ကျမ်းများ ၊ ယင်းတို့ကို
ပြုသော ကျမ်းပြုဆရာများ ကို သိလိုပါသည်ဟု မင်းတရားက လျှောက်ထားသဖြင့် ရေး
သားဆက်သွင်းခြင်း ဖြစ်သည်။

ဒုတိယ တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ပိဋကတ်သမိုင်း” ဟု သာမည အမည် ကိုသာ

ခံထား သော ကျမ်း ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ အလင်္ကာရာသီစုကျမ်းကို စီရင်သော
အောင်တပ်ကျောင်း ဆရာတော် ရှင်ဥတ္တမသိက္ခာသူမြတ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ် မှာ
ညောင်ရမ်းခေတ် ပြည်မင်းလက် ထက် သက္ကရာဇ် ၁၀၃၂ ခုနှစ် ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ်းပြုရခြင်းမှာ
ရွှေဥမင်ဘုန်းတော် ကြီး မဟာသူရ ရတနာဓိလင်္ကာရအား မင်းဧကရာဇ်က
မေးလျှောက်သဖြင့် ရွှေဥမင်ဆရာတော် က အနောက်ဝန် ဘယသူ
ဆရာဥတ္တမသိက္ခာသူမြတ်ကို တာဝန်ပေးချက်အရ ဥတ္တမသိက္ခာသူမြတ်ကို တာဝန်ပေး
ချက်အရ ဥတ္တမသိက္ခာသူမြတ်က စီစဉ်ရေး သားပြီး ဆရာတော် ကို အကြံပြုချက်ဖြင့်
လျှောက်ထား တင်ပြသော ကျမ်း ဖြစ်ပါသည်။

တတိယ တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ပိဋကတ်သမိုင်း မော်ကွန်းမှန်” အမည်

ခံသော ကျမ်း ဖြစ် သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ပထမ ကျော်အောင်စံထားဆရာတော်

ရှင်ဉာဏဝရထေရ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနစ် မှာ ဟံသာဝတီရောက်မင်းတရား လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၀၅ ခုနှစ် ဖြစ်သည်။ ကျမ်း ပြုခြင်းမှာ သာသနာဝင်ကျမ်း၊ လောကီကျမ်းများ အရောရောရှိသဖြင့် သိသာခြားနားအောင် စီရင်ပါ မည် အကြောင်း တပည့်တို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အရ ရေး သားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စတုတ္ထတင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ပိဋကတ်ကြေးမုံ” အမည် ရှိ ကျမ်း ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာ မှာ ဂုဏမုနိန္ဒာဘိ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု ဆရာတော် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနစ် မှာ ရတ နာပူရ စတုတ္ထမြို့တည် ဘကြီးတော် စစ်ကိုင်းမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၃ ခု ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုရခြင်းမှာ ပိဋကတ်သုံးပုံတွင် ဘုရားဟောဒေသနာ စသော ဒေသနာ ငါးပါးတို့နှင့် ကျမ်းပြုဆရာအမည် တို့လည်းကောင်း၊ သင်္ဂါယနာဝင်ကျမ်း၊ မဝင်သော ကျမ်းတို့ကို လည်းကောင်း သိလိုပါ သည်ဟု မင်ဇရာဇ်က လျှောက်ထားတောင်းပန်သဖြင့် ရေး သားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပိဋကတ်ကျမ်းစာ များ အပြင် မြန်မာစာပေဆိုင်ရာ ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ဇချင်း၊ ရတု၊ ရကန်၊ လူးတား စသည်များ ကိုလည်း ပြဆိုထားသည်။ ၎င်းအပြင် တစ်ကျမ်းစီ၏ ပေအင်္ဂါ၊ ချပ်စွန်း၊ ကြောင်းရေ တို့ကိုပါ အသေးစိတ် ပြသည်။

နောက်ဆုံးတင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ အများ သိကြပြီး ဖြစ်သည့် “ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်တော် သမိုင်း” ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ရတနာပုံခေတ် မိုင်းခိုင်းအတွင်း ဝန် ဘုရင့် ပိဋ ကတ်တိုက်မှူး မဟာသီရိဇေယသုဘွဲ့ခံ မင်းကြီးဦးယံ ဖြစ်သည်။ ပေကျုံးနှစ် ၁၂၄၉ ခုနှစ် ဟု ဆိုသ ဖြင့် ကျမ်းပြီးနစ် မှာ ယင်းထက် စောလျှင်သာ စောရမည် ၊ သည်ထက် နောက်မကျဟု မှတ်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ ထူးခြားသည်မှာ မြန်မာစာပေဆိုင်ရာ ပျို့ ကဗျာ လင်္ကာ ကျမ်းပေါင်း ၃၀၀ ကျော် အပါအဝင် ကျမ်းပေါင်း ၂၀၄၀ ကျော်ကို ပြဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ယခု ပြဆိုခဲ့ပြီး ၆ ကျမ်းကား ဂန္ထာစရိယဝံသ အမျိုးအစားဝင် ပိဋကတ်သမိုင်းစစ်စစ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ယခု ဆက်လက်၍ ပိဋကတ်မာတိကာဟု ဆိုထိုက်သော ပိဋကတ်သမိုင်းများ ပြပါဦး မည် ။ ပိဋကတ် မာတိကာခေါ် ဤပိဋကတ်သမိုင်းများ ကို ရှေးက ပိဋကတ်မှန်ဟု ခေါ်ကြပါသည်။ ဤပိဋကတ်မှန် ကျမ်းများ

သည် အထက်၌ ပြခဲ့သော ဝိဇ္ဇကတ်သမိုင်းများ ကဲ့သို့ ဝိဇ္ဇကတ်ဆိုင်ရာ ကျမ်းများ နှင့် ယင်းတို့၏ ကျမ်းပြုဆရာများ ကို ဖော်ပြသော ကျမ်းမျိုးမဟုတ်။ အဟုတ်သော် ကား ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံလာ ကျမ်းအမည် ၊ ဝဂ်အမည် ၊ သုတ်အမည် ၊ ဇာတ်အမည် စသည်များ ကို ဟောစဉ်အတိုင်း မာတိကာသဘောမျိုး ထုတ်ပြသော ကျမ်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ပြရာ၌ လည်း ယခုခေတ် ဘာသာစကားအဘိဓာန် သို့မဟုတ် အက္ခရာစဉ်အညွှန်း (Alphabetical Index) များ ကဲ့သို့ အက္ခရာစဉ်ဖြင့် မပြဘဲ ပါဠိတော် ဟောစဉ်အတိုင်းသာ ပြဆိုထားလေ ရှိသည်။ ဓမ္မာစရိ ယ ဦးစိုးမြင့် ရေး သော “ဝိဇ္ဇကတ်လမ်းညွှန်” အမည် ရှိ ပုံနှိပ်စာအုပ်သည် ဤဝိဇ္ဇကတ်မှန် ကျမ်း စာမျိုး ပင် ဖြစ်သည်။ ထူးခြားသည်မှာ ဦးစိုးမြင့်က ဝိဇ္ဇကတ်လမ်းညွှန်ကို ပြရာတွင် ကကြီးမှ စ၍ အက္ခရာစဉ်ထားခြင်း ဖြစ်သဖြင့် ပိုမို ခေတ်မီသည်ဟု ဆိုရပါမည် ။

ဝိဇ္ဇကတ်မှန် အမည် ခံသော ဝိဇ္ဇကတ်သမိုင်းတို့တွင် ရှေးဦးစွာ တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ တောင်တွင် ၊ ဆရာတော် ခင်ကြီးဖျော် စီရင်သော “ဝိဇ္ဇကတ်မှန်” ဖြစ်သည်။ ပြဆိုပုံမှာ အထက်၌ တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံ ကျမ်းပေါင်း ၄၉ ကျမ်းလာ ဝဂ်အမည် ၊ နိပါတ်အမည် ၊ သုတ် အမည် ၊ ဇာတ်အမည် စသည်များ ကို စုံလင်အောင်ပြသည်။ ဝိနည်း ပါရာဇိကဏ်ကျမ်းမှ စ၍ ပြ သည်။ ဘုရားဟော မဟုတ်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းပါ ပြသည်။ အဘိဓမ္မာကျမ်းများ ဆိုင်ရာ မာတိကာများ ကိုကား မတွေ့ ရပေ။

နောက်ထပ် တင်ပြလိုသော ကျမ်းမှာ “ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံ မှန်တော် စဉ်” အမည် ရှိ ကျမ်း ဖြစ် သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့ တည် ဘကြီးတော် မင်းတရားလက်ထက် ကဝိန္ဒာဘိဝံသ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာရာဇဂူရ ဘွဲ့ခံ ပင်းဆရာတော် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ် မပြ၍ မသိရပေ။ ပြဆို ပုံမှာ တောင်တွင် ၊ ဆရာ၏ “ဝိဇ္ဇကတ်မှန်” နှင့် အလားတူ ဖြစ်သည်။ ထူးခြားသည်မှာ “ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံ မှန်တော် စဉ်” အမည် ရှိကျမ်း ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြုဆရာမှာ ရတနာပူရ စတုတ္ထမြို့ တည် ဘကြီးတော် မင်းတရားလက်ထက် ကဝိန္ဒာဘိဝံသ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာရာဇဂူရ ဘွဲ့ခံ ပင်းဆရာ တော် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းပြီးနှစ် မပြ၍ မသိရပေ။ ပြဆိုပုံမှာ တောင်တွင် ၊ ဆရာ၏ “ဝိဇ္ဇကတ်မှန်” နှင့် အလားတူ ဖြစ်သည်။

ထူးခြားသည်မှာ “ပိဋကတ်ကြေးမုံ” ကျမ်းကဲ့သို့ စာရင်းပါ ကျမ်းစာတို့ ၏ ပေအင်္ဂါ၊ စာကြောင်းရေ၊ အင်္ဂါမပြည့်စုံလျှင် ချပ်စွန်း စသည်များ ကိုပါ အသေးစိတ် ပြသည်။

ပိဋကတ်မှန် ကျမ်းများ တွင် ကျမ်းပြုဆရာ မပါသော အခြား ပိဋကတ်မှန် ကျမ်းများ လည်း ရှိ ပါသေးသည်။ ပြဆိုပုံ ထူးခြားမှု မရှိသဖြင့် ဤနှစ် ကျမ်းကိုသာ ထုတ်ဖော်ပြဆိုလိုက်ပါသည်။

ပိဋကတ်သမိုင်းကျမ်းစာများ ကို ထပ်မံ၍ အမျိုး အစား ခွဲခြားသော် ကျမ်းတွေ ပိဋကတ်သမိုင်းနှင့် စာရင်းတွေ ပိဋကတ်သမိုင်း ဟုလည်း နှစ် မျိုး ခွဲခြားနိုင်ပါသေးသည်။ ထိုတွင် အမှတ်စဉ် စတုတ္ထ ပိဋကတ်ကြေးမုံကျမ်းနှင့် ဒုတိယ ပိဋကတ်မှန်ကျမ်း ဖြစ်သော ပင်းဆရာတော် ၏ ပိဋကတ် မှန်ကျမ်းတို့သည် စာရင်းပါ ကျမ်းစာတို့၏ ပေအင်္ဂါ၊ ချပ်စွန်းနှင့် စာကြောင်းရေများ ကို တိကျစွာ ဖော်ပြထားသဖြင့် ကျမ်းတွေ ပိဋကတ်သမိုင်းများ ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ပေအင်္ဂါ၊ ချပ်စွန်းနှင့် စာကြောင်းရေများ ကို ဖော်ပြထားသော ပိဋကတ်သမိုင်းများ ကိုကား ကျမ်းတွေ ဟု တပ်အပ် မဆို သာပါ။ စာရင်းတွေ ပိဋကတ်သမိုင်းများ ဖြစ်နိုင်ချေရှိပါသည်။ မင်းကြီးဦးယံ၏ “ပိဋကတ် သုံးပုံ စာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်သမိုင်း” သည်လည်း ဘေသဇ္ဇမဇ္ဈသာ ကိုးကားသော ဆေးကျမ်း အနည်း ငယ်မှ လွဲ၍ ကျမ်းတွေ ပိဋကတ်သမိုင်းဟုပင် ဆိုရမည် ထင်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ပိဋကတ်သမိုင်းကျမ်း အမျိုး မျိုး တို့တွင် ရတနာပုံခေတ် ပိဋကတ်တော် အုပ် မင်းကြီးဦးယံ စီရင်သော “ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်တော် သမိုင်းကျမ်း” မှာ နောက်ဆုံး ရေး သားသော ကျမ်း ဖြစ်သဖြင့် “အကြံတူ နောက်လူ ကောင်းမြ” ဟူသော မြန်မာ့ဆို ရိုးစကားအတိုင်း အခြားသော ပိဋကတ်သမိုင်းကျမ်းများ ထက် ထူးခြားကောင်းမွန်သည့် ကျမ်းဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဆိုနိုင်ပုံ အကြောင်းများ မှာ အများ စုသော ပိဋကတ်သမိုင်းများ ကဲ့သို့ ပိဋကတ်နှင့် ဆိုင်သော ကျမ်းများ ကိုသာ ပြသည် မဟုတ်ဘဲ ပိဋကတ် မဟုတ်သော ဆေးကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၊ နက္ခတ်ဗေဒကျမ်း၊ ဓမ္မသတ် ဖြတ်ထုံးကျမ်း၊ သမိုင်း ရာဇဝင် အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်း၊ သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်၊ အလင်္ကာ၊ ဆန်း စသော ဘာသာဗေဒဆိုင်ရာ ကျမ်းများ နှင့် မြန်မာစာပေဆိုင်ရာ ပျို့ ကဗျာ လင်္ကာ ကျမ်းမျိုး စုံကို

ပြဆိုထားသဖြင့် ပိဋကတ်သမိုင်းဟု ခေါ်သည်ထက် ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေသမိုင်း ကျမ်း
ဟုပင် ခေါ်သင့်လှပါတော့သည်။

ကျမ်းကို ပြုစုထားပုံမှာ လည်း ရှေ့ပိုင်း၌ ပိဋကတ်နှင့် ပတ်သက်သော
သိမှတ်ဖွယ်ရာ သင်္ချာ၊ သရုပ်နှင့် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို ကျမ်းဂန်အကိုးအထောက် စုံလင်စွာ ဖြင့်
ရှင်းပြထားသည်။ အခန်း ပရိစ္ဆေဒ (Chapter) ဖွဲ့စည်းပုံမှာ လည်း လွန်စွာ စနစ်ကျ၍
သေသပ်သန့်ရှင်းသည်။ ကျမ်း မည် ပေါင်း ၂၀၀၀ ကျော်ကို တစ်ကျမ်းချင်းအား ကျမ်းပြုသူ၊
ကျမ်းပြီးခေတ်၊ ကျမ်းပြီးနှစ် ၊ ကျမ်းအမည် ကွဲ၊ ကျမ်းပြုဆရာ၏ အတွင် အမည် နှင့် အမည်
ရှင်း၊ အယူဝါဒကွဲ စသည်များ ကို ပြည့် ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တွေ
့ရှိသမျှသော ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းစာများ တွင် ခေတ်အစီဆုံး၊ အစုံလင်ဆုံးနှင့် ပြဆိုပုံ
အကောင်းဆုံးသော ပိဋကတ်သမိုင်းကျမ်းဟု ဆိုသင့်လှပါ တော့သည်။

ထိုကဲ့သို့ သော ဂုဏ်အင်တို့နှင့် စုံလင်ပြည့်ဝသော ရှေးခေတ်
ဘုရင့်ပိဋကတ်တိုက်မှူး တစ် ဦး စီရင်သည့် ပိဋကတ်သမိုင်း ကျမ်းကြီးကို ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်
ပုံနှိပ်တိုက်မှ ၁၂၆၇ ခု တပေါင်းလ (၁၉၀၆ ခုနှစ်) တွင် တစ်ကြိမ်၊ သုဓမ္မဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်မှ
၁၂၆၇ (၁၉၀၆) ခုနှစ် တွင် တစ်ကြိမ်၊ ပုံနှိပ် တိုက်အမည် မသိရသည့် ၁၉၁၅ ခုနှစ် တွင်
တစ်ကြိမ် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ၁၃၂၁ (၁၉၅၉) ခုနှစ် တစ်ကြိမ်၊ တိပိဋကနိကာယ
သာသနာပြုအဖွဲ့က ၁၃၅၀ (၁၉၈၉) တွင် တစ်ကြိမ်၊ ငါးကြိမ် ပုံ နှိပ်ဖူးသည်ကို တွေ
့ရှိရပါသည်။ ယင်းသို့ ပုံနှိပ်ခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းတို့ ကိုးကားကြည့်ရှုသည့် မူရင်းပေမူများ
တို့က ပြဆိုပုံ မတူကြ၍ ထင်၊ ယင်းသုဓမ္မဝတီနှင့် ဟံသာဝတီမူတို့မှာ တင်ပြပုံ ကွဲလွဲ မှု များ
ရှိခဲ့ကြပါသည်။ ကျမ်းစာကိုယ်၌ တစ်ကျမ်းတည်း ဖြစ်လျက် နှစ် နေရာ၌ ပါပြီး ကျမ်းထပ်နေမှု
များ လည်း ရှိပါသည်။ ၎င်းပြင် ကျမ်းပြုဆရာအမည် အကွာရာစဉ်အညွှန်း (Author Index)
နှင့် ကျမ်းအမည် အကွာရာစဉ်အညွှန်း (Title Index) များ ပါရှိသော်လည်း ယင်းအညွှန်းပါ
အကွာရာစဉ် များ မှာ မှန်ကန်မှု မရှိခြင်း၊ အညွှန်းထားရာနေရာ လွဲမှား နေမှု များ
ရှိနေခြင်းတို့ကြောင့် ပညာရှင်တို့ ၏ နှလုံးကို နှစ် သိမ်မှု မပေးနိုင် ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

အကွာရာစဉ် မမှန်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ လည်း ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် စီစဉ်သော ပုဂ္ဂို

လ်များ ကို အပြစ် မမြင်သင့်ဟု သဘောရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ထိုတိုက်များ ပုံနှိပ်စဉ်က ယခုကဲ့သို့ ခေတ်မီ အက္ခရာစဉ် နည်းစနစ်များ လည်း မပေါ်ထွန်းသေးသဖြင့် မြန်မာသင်ရိုး သံစဉ် ၁၂ ပါးနှင့် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးလာ အက္ခရာ ၃၃ လုံး၊ အပင့်၊ မြန်မာသင်ရိုး သံစဉ် ၁၂ ပါးနှင့် မြန်မာသင်ပုန်း ကြီးလာ အက္ခရာ ၃၃ လုံး၊ အပင့်၊ အရစ် စသည့် ဗျည်းတွဲ သံယုတ်များ လောက်ကိုသာ အကိုး အထောက် ပြုစရာ ရှိရကား အက္ခရာစဉ် ချွန်ယွင်းမှု အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပုံနှိပ်တိုက်နှင့် စီစဉ်သူ ပညာရှင်တို့ကို အပြစ်မမြင်သင့်ဟု သဘောရပါသည်။

ရှေးရိုက် ပိဋကတ်တော် သမိုင်းကျမ်းစာ၏ အထက်ပါ ချွန်ယွင်းချက်များ ကို တွေ့မြင်ကာ နှစ် ဒြိုက်မှု မရခဲ့သော် ပညာရှင်များ အား နှစ် သိမ့်မှု ပေးနိုင်စေရန် မင်းကြီးဦးယံ၏ ပိဋကတ်တော် သမိုင်း ကျမ်းစာကို ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်မှ တည်းဖြတ်ပြီး ထပ်မံပုံနှိပ်ရန် စီစဉ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤ အသစ်တည်းဖြတ်သော မူ၌ ကျမ်းစာကိုယ်တွင် အမှတ်စဉ် ထပ်နေသော ကျမ်းများ ကို ပယ်ဖျက်လိုက်ရသဖြင့် စာရင်းအမှတ်စဉ်ကို အသစ်ပြန်လည် ရေးမှတ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးရိုက် ပိဋကတ်တော် သမိုင်း ကျမ်းများ နှင့် အမှတ်စဉ်နှင့် ကျမ်းအမည် တို့ တထပ်တည်း မကျဘဲ ပြုပြင်ကွဲလွဲမှု များ ရှိကြောင်းကိုလည်း ဝန်ခံပါသည်။

ကျမ်းပြုသူအမည် နှင့် ကျမ်းအမည် အက္ခရာစဉ်အညွှန်းများ ကို မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းလာ အက္ခရာ စဉ်နည်းဖြင့် စီစဉ်ထားပါသည်။ အညွှန်းများ ဖော်ပြသော နေရာကိုလည်း ကျမ်းရှေ့ပိုင်း၌ မထားဘဲ ကမ္ဘာ့စာအုပ်တိုက်ကြီးများ အသုံးပြုသော နည်းအတိုင်း အက္ခရာစဉ်အညွှန်းများ ကို ကျမ်းနောက်ပိုင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ထားလိုက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ ထုံးညီစံမျှဖြစ်သဖြင့် ပညာရှင်များ ကျေနပ် နှစ် ဒြိုက်ကြလိမ့်မည် ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ထိုမှတစ်ပါး ပိုမိုပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံစေရန် ဟင်္သာတမြို့၊ မြစ်ကွေးဆရာတော် ၏ ကျမ်းမှတ်ချက်များ ကိုလည်းကောင်း၊ စာကိုယ်၌ ကျမ်းပြုဆရာအမည် မထင်ရှားသော ကျမ်းများ နှင့် နိဿိသရာ မရှိဆိုသော ကျမ်းများ ကိုလည်းကောင်း၊ မောင်မောင်ညွန့် (မန်းတက္ကသိုလ်) ရေး “မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိနှင့် ပိဋကတ်စာပေ သမိုင်းသစ်” နှင့်

“ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေဆိုင်ရာကျမ်းများ လေ့လာမှု ” ကျမ်းစာတို့မှ ယူ၍
အောက်ခြေမှတ်ချက် (Foot Note) များ အ ဖြစ်ဖြင့် ဖြည့်စွက်ပေး ထားပါသည်။

ဤပိဋကတ်တော် သမိုင်း (ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်မှ) ကို ဖတ်ရှုလေ့လာသူ
စာပေပညာရှင် များ အတွက် ပိဋကတ်ကျမ်းစာများ အကြောင်းကို ပိုမို
သဘောပေါက်လွယ်စေရန် ကျွန်ုပ်ရေး သား သော “ပိဋကတ်ကျမ်းစာမိတ်ဆက် ဆောင်းပါးကို
နောက်ဆက်တွဲ အနေနှင့် မေတ္တာဖြင့် ဖော်ပြပေး လိုက်ပါသည်။

ဦးညွန့်မောင် (UCL)

...

စာကြည့်တိုက်အမည် ၊ စာအုပ်အမည် အတိုမှတ်သင်္ကေတများ

ဤကျမ်း၏ အောက်ခြေမှတ်ချက် (Foot Note) များ ၌ ဖော်ပြထားသော
စာကြည့်တိုက် အမည် နှင့် စာအုပ်အမည် အတိုမှတ် သင်္ကေတများ ၏ ရှင်းလင်းချက်ကို
အောက်၌ ဖော်ပြလိုက်ပါ သည်။

စာကြည့်တိုက်အမည် အတိုမှတ် သင်္ကေတရှင်းလင်းချက်

ကဗတ - ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် (စာကြည့်တိုက်)

တဗစ - တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်

တသသ - တက္ကသိုလ်များ သမိုင်းသုတေသန (စာကြည့်တိုက်)

နဗသ - နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသန (စာကြည့်တိုက်)

ဗရမ - ဗိုလ်တထောင်ရှေးဟောင်း မြန်မာစာပေရေး ရာဌာန (စာကြည့်တိုက်)

ရစပ - ရွှေတိဂုံစေတီတော် ပိဋကတ်တိုက်

သီး - သထုံမြို့ ဦးဖိုးသီး ပိဋကတ်တိုက်

အမသ - အမျိုး သား (စာကြည့်တိုက်)

စာအုပ်အမည် အတိုမှတ်သင်္ကေတ ရှင်းလင်းချက်

ကုန်း - ဦးကျော်အောင် ရေး ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာစာပေစာရင်း (စက်မှု)

မြန်ပါသစ် - မြန်မာနိုင်ငံ ပါဠိနှင့် ပိဋကတ်စာပေ သမိုင်းသစ်

ဥပမာ -(တဗစ - ၈၈၀၆) ဟုတွေ့လျှင် တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက် ပေစာတိုက်ပိုင်အမှတ် ၈၈၀၆ ဟု သိရန် ဖြစ်သည်။

-(ကုန်း - ၁၁၃၇) ဟုတွေ့လျှင် ဦးကျော်အောင်၏ ကုန်းဘောင်ခေတ် မြန်မာစာပေစာရင်း အမှတ်စဉ် ၁၁၃၇ ဟု သိရန် ဖြစ်သည်။

မြစ်ကွေး - ဟင်္သာတမြို့ စတုတ္ထမြစ်ကွေး ဆရာတော် ၏ ပိဋကတ်တော် သမိုင်းသစ် (စက်မှု/ လက်ရေး မူ) ဟံ - ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း ခေါ်ပိဋကတ်တော် သမိုင်း။

ရန်ကုန်မြို့ ၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၅၉။

သု - ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်း။ ရန်ကုန်၊ သုဓမ္မဝတီစာပုံနှိပ်တိုက်၊

မ-၁၂၆၇။

...

ကျမ်းပြုဆရာ မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယျသူ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

စလင်းမြို့ တောင်လက် သမန်းရင်းရွာလျှင် ဖွားရာဇာတိရှိသော အတွင်း ဝန်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့ စားမင်း မင်းကြီးမဟာသီရိဇေယျသူသည် သာသနာတော် နှစ် ၂၃၅၉၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၇၇ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့ ညဉ့်နှစ်ချက်တီးကျော်၊ လပြည့်ကျော် ၅ ရက်၊ တနင်္လာနေ့ အဝင် ပြဿ -လဂ်- ကုံစန်း၊ မေထုန်တွင် ရာဟုနှင့် တနင်္ဂနွေ၊ ကြိုင်တွင် ဗုဒ္ဓဟူး -သော ကြာ၊ ကန်တွင် ကြာသပတေး၊ မကရတွင် စနေ၊

မိန့်တွင် အင်္ဂါရပ်လျက် စင်နက္ခတ် ၂၂ လုံး၊ ၂ပါး၊ ၃ဗီဇနာအချိန်ရောက်လတ်သော အခါ သမန်းရင်းရွာတွင် အဖ -ဦးကျော်စံအိ၊ အမိမယ်လိုလေးတို့ ယုယသန်စင် ဖွားမြင်ပြီးနောက် အသက် ၁၅ နှစ် တိုင်အောင် ကျောင်းသားသူငယ် အဖြစ်နှင့် စာပေ သင်ကြားပြီးလျှင်၊ အရွယ်ရောက်၍ မိဘနှစ်ပါးတို့က မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော် တွင် :သို့ ရှင်သာမဏေအဖြစ် ချီးမြှင့်သွတ်သွင်း လတ်ရကား ၄ နှစ် တိုင်တိုင် သဒ္ဓါ၊ သင်္ဂြိုဟ်၊ ဆန်း၊ အလင်္ကာ၊ အဘိဓာန် စသော သင်ရိုးကျမ်းတို့ကို သင်ကြားအားထုတ်သည် ဖြစ်ကြောင်း။

ထိုနောက် မြင့်မြတ်သော ဥပသမ္ပဒရဟန်း အဖြစ်သို့ တက်ရောက်ပြီးလျှင် ရှင်လောသဘ ဟူသော ဘွဲ့အမည် နှင့် စာပေကျမ်းဂန်ကို ၂ နှစ် တိုင် သင်ကြားဆည်းပူးပြီးမှ လူအဖြစ်သို့ လျှောသက်၍ အသက် ၂၂ နှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၁၉၉ ခုနှစ် ရောက်သော အခါ အမရပူရ ဒုတိယမြို့ တည်နန်းတည် ရွှေဘိုဘုန်းပွင့်အရှင် ဘိုးတော် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား ရွှေလက်ထက်တော်၌ ရွှေစက်တော် အပါးတွင် မြစွဲခရမ်း ထမ်းရသဖြင့် ဗြဟ္မာ့တော် သံဆင့်အရာ သူကောင်းပြုတော်မူ၍ ၉ နှစ် တိုင် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ပြီးလျှင် ၎င်းနောက် အမရပူရ စတုတ္ထ နန်းစံအရှင် ဘကြီးတော် ပုဂံမင်းတရားကြီးလက်ထက်တော် တွင် ယင်းသည့်ရာထူးနှင့် ၆ နှစ် တိုင် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ရကြောင်း။

၎င်းနောက် မန္တလေးရတနာပုံမြို့ တည်နန်းတည် ခမည်းတော် ပဉ္စမသင်္ဂီယနာတင် ဘဝရှင် မင်းတရားကြီးဘုရား မင်း ဖြစ်တိုင်မြောက် ရောက်တော်မူဦး ပကတူးမဆွအခါ ရတနာသိင်္ဃီမြို့ တွင် သံတော်ဆင့် မကွေးမြို့ စားအရာ ရှေးဦးစွာ ခန့်ထားတော်မူ၍ ရှေ့တော် ပြေးမှူး အရာ၊ ရွှေနန်းမြောက် ဥယျာဉ်တော် မှူး အရာ၊ မိုင်းခိုင်းမြို့ စားအရာ၊ မဟာသီရိဇေယသုဘွဲ့ ထပ်ဆင့် တိုးပွားခန့်ထား သူကောင်းပြုတော်မူပြီးလျှင် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့် တကွ သမ္မုဒ္ဓဘုရားဟောကြားတော်မူအပ်သော နိကာယ်ငါးရပ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟူသော ပိဋကတ်သုံးပုံ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများကို ရွှေရေး၊ မင်ရေး၊ ကညစ်ရေး တို့ဖြင့် ရေးသား ပြုစုခြင်းကို ရှုကြည့်ကြပ်မတ် ရွက်ဆောင်စေရန် ဆိုင်ရာအစု အမှု ထမ်းတို့နှင့် တကွ

ပိဋကတ်တော် အုပ်အရာ ခန့်ထားတော် မူကြောင်း။

ယင်းသို့ ခန့်ထားပြီးနောက် ပိဋကတ်သုံးပုံ စုံရေအများ ပြီးပြေအောင် နန်းစံ ၂၆ နှစ် တိုင်တိုင် အစဉ်မပြတ် မှူး ကြီးကြပ်မတ် ရေး သားပြုစု ထမ်းရွက်ရခြင်း၊ သေလက္ခရ ပဉ္စမသင်္ဂါ ယနာတင် မင်းတရားကြီး၏ ရွှေနန်းတော် ဦး မြေနန်းတော် တွင် ၃ နှစ် တိုင်တိုင် ၂၄၀ အရေအတွက် ရှိသော ဆရာတော် ၊ သံဃာတော် တို့ ဥဘတောဝိဘင်း ပြန်ဆိုရာ မှူး ကြီးကြပ်မတ်ရခြင်း၊ သေလက္ခ ရ ကျောက်ထက်အက္ခရာ ကြီးကြပ်စီရင် ရေး တင်ပြုစုရခြင်း စသော ရွက်ဆောင်ခွင့်ကိစ္စတို့ကို ထမ်းရွက်သည့်အတွင်း ၊ ခင်မမင်းဝန်အရာ ခန့်ထားတော် မူကြောင်း။

၎င်းပြင် -

(၁) မန္တလေးရနာပုံမြို့၊ ဒုတိယအိမ် အကြိမ်နှစ် ဆင့် ဘုန်းကျုံး တင့်သော သားတော် မင်းတရားကြီးဘုရား ရွှေလက်ထက်တော် အတွင်း ၊ ဝန်၊ ခင်မမင်းဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့ စား၊ လက်ရွေးကြီး လှော်ကားတော် အုပ်အရာ၊ စစ်ကိုင်းမြို့ ၊ အမြင့် ၅ မြို့ ၊ အလုံ ဒီပဲယင်းမြို့ ၊ ပထမဌာနခရိုင်ဝန်အရာ၊ ဒီပဲယင်းမြို့ ဆိုင်ရာ မင်းကြီး သိရိမဟာဇေယသူဘွဲ့ ၊ စော်ဘွားကြီးနောက် နေရာသို့ အဆင့်ဆင့် ချီးမြှင့် သူကောင်းပြုတော် မူသည့် ခေတ်မင်္ဂလာအခါသမယ ကာခအတွင်း ၊ ထိုထိုကျမ်းဂန် ဂန္ထရတို့၌ ကောင်းမွန်နက်နဲ ခွဲခြမ်းသေချာ တတ်သိခြင်းဟူသော ပဋိကတ္တယ ဆေက ကောသလ္လဂုဏ်။

(၂) ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ဂန္ထရတို့ဟူသော လောကုတ္တရာ သာသနာတော် ကျမ်း၊ သဒ္ဒါကျမ်း၊ ဆန်းကျမ်း၊ အလင်္ကာကျမ်း၊ နိဗ္ဗာန်ကျမ်း၊ အဘိဓာန်ကျမ်း၊ နိတိကျမ်း၊ ဝိဒဂ်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်းစသော လောကီကျမ်း၊ မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်၊ ကျောက်စာ၊ သံပိုင်း၊ သမိုင်းစာဟောင်း စာတမ်းတို့နှင့် ပျို့ ၊ ကဗျာလင်္ကာ၊ မော်ကွန်း၊ ဇချင်း၊ လူတား၊ သတ်ညွှန်း၊ သတ်ပုံ၊ ရတု၊ ရကန်၊ အဲ၊ အန်တို့၌ ထိုထိုချောက်ချား ဉာဏ်သွားပဋိဘာန် ထက်သန်စူးရှသော သဗ္ဗတ္ထက ဗဟုသုတဂုဏ်။

(၃) တော် မှန်ဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ သစ္စာဖြောင့်မှန်ခြင်း စသော သမာဓိဂုဏ်။

(၄) ပဉ္စသီအဋ္ဌကီ၊ ဒသသီ စသော ကျင့်ဝတ်တရားတို့၌ အမြဲမပြတ် ကျင့်သုံးဆောက်တည် အပ်သော သီလဂုဏ်။

(၅) လင်္ကာဒီပ သီဟိုဠ်ကျွန်းတိုင် ပျံ့နှံ့ခြင်း ကိတ္တိသဒ္ဓဂုဏ်။

စသော ကျေးဇူးအပေါင်းတို့ဖြင့် အချင်းခပ်သိမ်း ပြည့်စုံသည်နှင့် အညီ ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် နိဿယ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းနိဿယ အနာဂတဝင်နိဿယ၊ ဝိသသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဇီကာနိဿယ၊ ရာဇသဝက ဒီပနီကျမ်း၊ ဓမ္မသံဟိတဒီပနီဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ ခွါဒရာသီ ဒီပနီကျမ်း၊ ကမ္မဘေဒ ဝိဘာဝနီကျမ်း၊ ပိဋကတ်သုံးပုံစာတမ်း စသော ကျမ်းများ ကိုအခွင့်ရရာ အခါကာလတို့၌ ကြိုးကြာ ကြိုးကြာ ရေး သားစီရင် ပြုစုတော် မူကြောင်း။

ထို့နောက် သက်ရွယ်ကြီးရင့်ခြင်းသို့ ရောက်သော အခါ စာရိတ္တ သီလ၊ ဝါရိတ္တ သီလ၊ ဝိရမိတဗ္ဗဝတ္ထုတို့ကို အမြဲဆောက်တည် ကျင့်သုံး၍ အသက် ၇၇နှစ် ၊ သာသနာတော် နှစ် ၂၄၃၆ ခု၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၅၄ ခုနှစ် သို့ ရောက်သော အခါ၊ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၂ရက်၊ သော ကြာနေ့တွင် အသက် ကမ္မဇ တေဇောဓာတ် ဝိပါကိ ဝိညာဏ် ဖောက်ပြန်ချုပ်ငြိမ်း၍ ဘဝတစ်ပါး ကန့်ခြား ကွယ်လွန်လေသည်။

၎င်းအတွင်း ဝန်မင်းသည် ပိဋကတ်စာပေတို့၌ လည်းကောင်း၊ နာနာနယ ဗဟုသုတ အတတ်ပညာတို့၌ လည်းကောင်း များစွာ လေ့လာ အထုံဝါသနာပါကြောင်း၊ များစွာ သော ရဟန်းသံဃာ ဆရာတော် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် လျှောက်ပတ်သော ပိဋကတ်စာပေအရာတွင် နှီးနှောခြင်း တည်းဟူသော သမ္မယောဂကိစ္စ ထူထပ်များပြားလှသည့်အပြင် အက္ခရာဝိသေသ ဓန၊ ပုဒ်ဝါကျသဘော၊ အနက်ယောဇနာမူ စသည်တို့ကို သင်ဆဲ၊ တတ်ဆဲ ဖြစ်သော ရဟန်းပျိုရဟန်းရွယ်များ နှင့် တွေ့ကြုံလေက စောကြောထောက်ဆမ်းမြန်း ဖော်ပြလျက် ကောင်းစွာ အားထုတ်သင်ဆောက်လေ့လာကြရန် အစဉ်မပြတ် တိုက်တွန်းခြင်း ဥယျာဇဉ်ကို ပြုလေ့ရှိကြောင်း။

ပုဒါ၊ ပါဠိ၊ အက္ခရာ အထား အနေ မကျမန တိမ်းပါးပျက်ယွင်းသော

စာစောင်စာကျမ်းများ ကိုတွေ့ မြင်လေက လျင်ခုတ် တစ်ခဏဖြင့် ကညစ်ယူ စွဲတည်၍
ထိုးဖောက်ပြင်ဆင်လေ့ ရှိကြောင်း၊ နန်းတော် အနီးရှိ ပိဋကတ်တိုက်တော် တွင်
ထမ်းရွက်နေရသည့်အခါ များစွာ သော ပိဋကတ်စာပေများ ကို ဖတ်ရှုလေ့လာ
ပျော်မွေ့ကာသာ နေလေ့ရှိသဖြင့် မင်းပါးစိုးပါး ထွက်ဝင်ခရမ်း အမှီအရပ် ကြိုးကြာ
ပြတ်လတ်တတ်ရကား နတ်ပြည်စံ ပဉ္စမ သင်္ဂါယနာတင် မင်းကြီးက “မောင်ယံ* မှာ
သူပိဋကတ်တိုက်နှင့် သာ နေရော့သည်” ဟူ၍ မြည် ဆိုတတ်သည်ဟု ကြားမှတ်ရဖူးကြောင်း။

စာပေသင်ကြား အားထုတ်သော သူ၊ စာပေတတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်သော
သူများ ကို မြတ်နိုးနှစ်သက် လေ့ရှိသဖြင့် ယောမြို့ စားအတွင်း ဝန်မင်း (နောက်
ရွှေပြည်ဝန်ကြီးမင်း ဖြစ်သူ) ကို မပြတ်မပြတ်ပင် “ဝန်ကြီး ဖြစ်အောင် အားထုတ်လေ၊ ဝန်ကြီး
ဖြစ်က ရွှေတစ်ပိဿ ၁ ချီးမြှောက် ပေးကမ်းမည် ” ဟူ၍ တိုက်တွန်းစကား ဝမ်းပါးအားတက်
ရွှင်မျက်မြတ်လေး သွေးချိုပြောကြား တတ်လေ့ရှိသည် ဟူ၍ လည်း အဆင့်စကား
မှတ်သားကြားသိရကြောင်း။

၎င်းပြင် လောကီ လောကုတ္တရာ စာပေကျမ်းဂန်တို့၌ ချေငံလိမ္မာ
သာယာနက်လေး မေးမြန်း ပြောဟောတတ်သော အလေ့သဘောကိုသာ နှစ်သက် ကည်ညို
လိုလား တောင်းတ သော ဆန္ဒအာသီ ဝသီစရိုက် အလိုက်အလျောက် ရွှင်ပျော်သဖြင့်
မြတ်ကောဝိဒ သီလသမာ သုံးဖြာဓမ္မခန့် ဂန္ထပြုမ်းတီးကြီးမြင့်ပညာ မဟာဝင် ရာဇဝင်
မင်းစဉ်မြေးမြစ် ရှေး ဖြစ်ရှေးဟောင်း အကြောင်းကြောင်းတို့ကို ကောင်မွန်သေချာ
မွန်ရာမွန်ရည် သိနားလည်သော ရဟန်းပညာရှိ၊ ပုဏ္ဏားပညာရှိတို့နှင့် သာ စကားစမြည်
သွေးသည်ကွေ့ဖန် ဆက်ဆံပြောဟော မေးမြန်းကာ နေလေ့ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့ မေးမြန်းသော အခါ ဣတ္ထိကထာ ၊ ပုရိသကထာစသော
တိရစ္ဆာန်ကထာ ချူချာဖျင်းပိန် စကားသိမ်တို့ကို မည် သည့်အခါမှ စပ်လျဉ်းပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ
ပါဠိအက္ခရာ ကြိယာ၊ ကာရက၊ ဝါကျထွက်တက်ခဲခက် အဓိပ္ပာယ် အကယ်ကယ်နှင့်
မှတ်ဖွယ်မှတ်ရာ မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်၊ ဗေဒင်၊ ဆေးကျမ်း စသော လောကီလောကုတ္တရာ ပညာ
ဗဟုသုတကိုသာလျှင် လွန်စွာ ဂန၊ ကျနသေချာ မှတ်ရာမှတ်ခန်း စာတမ်းစာဟောင်းနှင့် တကွ

ပြသမေးမြန်း မှတ်သားလေ့ရှိကြောင်း။

ဆရာတော် မထေရ်ဘကြီးတို့အား အဌကထာ၊ ဋီကာ၊ သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်၊ မောဂ္ဂလာန်၊ ဆန်း စသည်တို့၌ သဒ္ဓနယ၊ အတ္တနယ၊ ဝါကျရှုပ်ဓာတ်၊ ဟိတ်ခတ်သံဝဏ္ဏနာ အဖြာဖြာတို့ကိုလိုရာ ရွေး ကောက် မေးလျှောက်စိစစ်သည့်အခါလည်း ဆရာတော် တို့က ပါဠိသရုပ် ထုတ်နုတ်ရွေးကောက်၍ လျှောက်ထားသည့်အရ ကျနု်ခိုင် ဆီဆိုင်မိန့်ဆိုလျှင် ထိုစကားကို “ထောက်ထားသက်သေ ဘယ်ပြည်နယ်တွင် ၊ ဘယ်မင်း၊ ဘယ်ဆရာ၊ ဘယ်သံဃာ၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် ရေး စီရင်သည့်ကျမ်းက ဆိုပဲသနည်း” ဟု ရင်းနှီးစိစစ် အစအမြစ်ကို ဖွေလှစ်မေးမြန်းလေ့ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့ မေးမြန်းသည့်အခါ ဆရာတော် က ရေး သည့်ဆရာ၊ ကျမ်းစာအမည် နှင့် အတည် အကျ မိန့်ဆိုလျှင် မျက်မှောက်တွင် ပင် မိန့်ဆိုသော ကျမ်းစာကို ထုတ်စေ၍ လျှောက်ထား သည့်အရ ဖြေဖျဉ်မိန့်ဆိုချက်ကို ၎င်းကျမ်း အဆိုအထွက် စာရွက်ဖြန့်ခင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြပါဟု မျက်ဝါးတင်းလင်း ချင်းနင်း လျှောက်ထားလေ့ရှိကြောင်း၊ ထိုသို့ လျှောက်ထား၍ ဆရာတော် တို့က နေရာတကျ ပြသမိန့်ဆိုလျှင် များ စွာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်၍ ပုရပိုက်စက္ကူတွင် မှတ်သား လိုက်ကြောင်း၊ နေရာတကျ မပြသနိုင်လျှင် များ စွာ ပြစ်တင်ပြောဆိုလေ့ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့ ပစ္စုပ္ပန်အစဉ် ထင်ရှားကြေညာ ဆရာတော် ရဟန်းပညာရှိ၊ လူပညာရှိတို့ကိုသာ ပြောဆိုနှိုးနှော စောကြောမှတ်သားလေ့ရှိသည် မဟုတ်၊ ပါရမီပညာ ဝါသနာပြုမ်းအိ ဗုဒ္ဓိစရိုက် ထိုက်လျှောက်မရွေး တန္တိရေး ကို ဆေးလေးသရုပ် လျှင် ခုတ်အမြန် မှန်ကန် သန့်ရှင်းလိုသော စိတ်ဇောအလျောက် ရှေးရှေးလွန်သည် ပဝေသဏီက အရည်အချင်း သတင်းဂုဏ်နဲ့ မွှေးပျံ့နိုင်ဖို့ ပညာကြီးတို့ သီးသီးမွမ်းဖြင် စီရင်ရေး သား ကြသော ကျောက်စာ သံပိုင်း သမိုင်း မော်ကွန်း ထီးစွန်းနန်းထူ မင်းမူမင်းလပ် အတ္ထုပ္ပတ် စသည်တို့ကိုလည်း မပြတ်မအား လားလာပြန်လှယ် ရှုဖွယ်စိစွေး၍ များ စွာ ရေး မှတ်လေ့ရှိကြောင်း။

၎င်းပြင် မြတ်စွာ ဘုရား ဟောကြားတော် မူအပ်သော ပါဠိတော် ဒေသနာတော်

အရပ်ရပ်တို့ကို နှံ့စပ်မြင်သိ ထဲနက်ငြိသဖြင့် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော် တို့ကို အဟော်အံ့ခိုး ကြီးမြင့်ခေါင်ထု မေရုမဟေ ရေမြေစက္ကဝါ မနှိုင်းရာဟု များစွာ သဒ္ဓါပသန္န ယုံကြည်ခြင်း ရှိသည့်အပြင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါး အခြားသူတို့ ကြည်ဖြူလေးမြတ် ရည်မှတ်ရည်စူး ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုလည်း အထူးသိလေ့ရှိသည် ဖြစ်ကြောင်း။

၎င်းအပြင် မိမိလက်အောက်ကျေးကျွန်မှ စ၍ ဆင်းရဲသား သတ္တဝါ အများ တို့အား ဒုက္ခ အကြောင်း မကောင်းညစ်ညမ်း သော သွမ်းပြောထူ၍ မပျူမငှာ ရာဇန္တရာယ်ဓမ္မန္တရာယ် မ ဖြစ်ကြရန်ကို ပိတ်ဆို့ ဆီးတား ကန့်ခြားကာရံ ကြံဖန်လုံလ ဥဿ ဟဖြင့် စောင်မပြု လုပ်သည့်ပြင် မင်းကို ညွတ်တွား ဆင်းရဲသားတို့အား လွန်စွာ သနားလေ့ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့ ဂရုဏာတရား ရှေ့ထားရှိသည့်အလျောက် မန္တလေး ရတနာပုံမြို့ ဒုတိယအိမ် အကြိမ်နှစ် ဆင့် ဘုန်းကျိုး တင့်သော သားတော် မင်းတရားကြီး ဘုရားရွှေလက်ထက်တော် စစ်ကိုင်းမြို့ ခရိုင်ဝန်ရာထူး တိုးမြှင့်သည့်အခါ ဆင်းရဲသား ကျွန်တော် မျိုး များ သဿ မေဓ ငွေတော် ထမ်းဆောင်ရခြင်း၌ အလွန် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ကြသဖြင့် အခွန်တော် ငွေများ လျော့ပေါ့ချမ်းသာ၍ ဆင်းရဲသား ကျွန်တော် မျိုး များ စွာ ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်း ဆုပန်း ဆုယူ ပြုလုပ်ကြကြောင်း။

သို့သော အကြောင်း ထောင်းထောင်းညှာကြေ ဂုဏ်စတေကြောင့် ဧကရာမြတ် လောက နတ်၏ ကြည်ယုံ မြှောက်စားခြင်းကို ခံရသော ခင်မမင်းဝန်၊ မိုင်းခိုင်းမြို့ စားကို အများ ပြည်သူ ရှင်နှင့် လူတို့ ကြည်ဖြူမေတ္တာ သမ္မာရည်တူ ဆုယူမြှောက်မိုး တီးတိုး လက်တို့ အချို့ ဆူညံ အောင်ဩဘာ ကောလာကျော်အိမ့်သိမ့်သိမ့် စူးရည် ပြောကြသည်ကို အရှည်ပြန့်ပွား တန်နားမရပ် ထပ်ထပ်ခုတိုင် သာသနာသုံးဆိုင် မဏ္ဍိုင်သဖွယ် ဖြစ်တော် မူသော ဆရာတော် ကြီးများ မိန့်တော် မူသည်ကို ကြားနာမှတ်သားရဖူးကြောင်း။

၎င်းပြင် အလုံးစုံသော အရေး အရာတို့၌ မသင့်မလျော် မတော် ပြု ကျင့်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော မိမိအကြောင်း၊ တစ်ပါးသူတို့ အကြောင်းကြောင့် စိတ္တုပက္ကိလေသ ဖြစ်ကြောင်း မကောင်းသော အနိဋ္ဌဓမ္မတို့နှင့် မကြည်မရွှင် ပင်ပန်းစိတ်အိုက် မည်းမိုက် ပူပန်ခြင်း မရှိရန် ဒုစရိုက်သုံးတန် တို့၌ တစ်ရံတစ်ခါ အရိယာကဲ့သို့ များစွာ

စောင့်စည်းကြဉ်ရှောင်လေ့ရှိသဖြင့် နေထိုင်သွားလာ ဣရိယာ ပုတ်တိုလည်း အညစ်အကြေး ရှုပ်ထွေးမတင် သန့်စင် ကင်းရှင်းခြင်းကိုများစွာ နှစ်သက် လေ့ ရှိကြောင်း။

ယင်းသို့သော အကြောင်းများကြောင့် အမရပူရ ဒုတိယမြို့ တည်
ရွှေဘိုဘုန်းပွင့် ဘိုးတော် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီးဘုရား ရွှေလက်ထက်တော် မှ စ၍ မန္တလေး
ရတနာပုံ ဒုတိယမြို့ တည် မြေး တော် မင်းတရားကလေး လက်ထက်တိုင် ဆိုအပ်ပြီးခဲ့သော
ရာထူးတို့နှင့် အစဉ်မညှိုး တိုးတက် ထမ်းရွက်ရ၍ သမ္မာမနော သဘောရည်သန်ရင်း
ရှိလှသည့်အတိုင်း သာသနာတော် အကျိုး ၊ တိုင်းပြည်ကျိုး ထိုက်လျော်စွာ
တိုးတက်ပြန့်ပွားသဖြင့် မိုင်းခိုင်းမြို့ စား၏ အကြောင်းကို ပညာရှိတုပလိုက်နာ
မှတ်သားကြကြောင်း။

ဤမျှသာ စကားအစဉ်ဖြင့် မိုင်းခိုင်းမြို့ စား မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသု၏
အကြောင်း အရာကို ထုတ်ဖော်ပြဆိုရာ စေ့စပ်မကုန်ကြွင်းကျန်သော်လည်း လိုရင်း ဖြစ်သော
အချက်များ မှာ သိမှတ်မိသည့်အတိုင်း စေ့ငြိ ဖြစ်၍ ဆိုခဲ့သည့် စကားစဉ် ပြတ်စဲသဖြင့်
၎င်းမိုင်းခိုင်း မြို့ စားမင်းသည် သူတော် ကောင်းတို့ အလေ့အလာနှင့် သာ သက်ရွယ်ကြီးရင့်၍
ပစ္စုပ္ပန် ဘဝ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ် အစဉ်ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်လေသည်။

...

ပိဋကတ် သုံးပုံ စာတမ်း ခေါ် ပိဋကတ်တော် သမိုင်း

ပဏာမ

နမော တဿဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အရဟတော၊ အခေါင်နင်းနှိမ်၊ နောင်ဖျင်းသိမ်၍ ၊ တစ်ကြိမ်မလှန်၊
တစ်ဖန်အသစ်၊ မ ဖြစ်စေတတ်၊ အရဟတ္တမဂ်၊ ရွှေသန်လျက်ဖြင့် ၊ ခြွေဖျက်သုတ်သင်၊
နတ်ငင်ချိုး ဖြတ်၊ သတ်တော် မူပြီးသည့် အ ဖြစ် ကြောင့် ၊ တစ်ထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေသာတို့မှ၊

လွန်စွာ ဝေးတော် မူပြီးထသော ။ ဝါ၊ လောကသုံးဖြာ၊ လူတကာကို၊ ချမ်းသာအလုံး၊
ဆုံးရှုံးကွယ်ပျောက်၊ ဒုက္ခရောက်အောင်၊ မွေနှောက်ကန့်ကွက်၊ နှိပ် စက်မှောင့်ရောင်၊
ပိတ်ဆီးနှောင့်သား၊ တစ်ထောင့်ငါးရာ၊ ကိလေသာချွန်၊ တွင် ပရန်ကို၊ ပဟာန်အရ ဟတ္တမဂ်၊
ရွှေသန်လျက်ဖြင့် ၊ ခြွေဖျက်သုတ်သင်၊ နတ်ငင်ချိုး ဖြတ်၊ သတ်တော် မူပြီးထသော ။ ဝါ၊ မဏ္ဍိ
ငဗောဓိ၊ ရပ်သီရိဝယ်၊ ဝီရိယခြေ၊ သီလမြေ၌ ၊ ရပ်နေပြီးလျက်၊ သဒ္ဓါလက်ဖြင့် ၊ ကမ္မက္ခယ၊
ဉာဏပုဆိန်၊ စွဲချိန်ကိုင်ကာ၊ သံသရာစက်၊ ကန့်အကွက်ကို၊ ချိုး ဖျက်တော် မူပြီးထသော ။ ဝါ၊
သုံးဘုံ ရပ်သူ၊ နတ်လူဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၏ ၊ သဒ္ဓါကြည်ဖြူ၊ ပူဇော်သက္ကာရ၊ ဝိသေသပစ္စည်း၊
အနည်းနည်း လှူရန်ကို ခံတော် မူထိုက်ထသော ။ ဝါ၊ မြင်ကြားသိလူ၊ ဘယ်သူမနီး၊
ပိတ်ဆီးကွယ်ကာ၊ ဆိတ်ငြိမ် ရာ၌ ၊ ရံခါတဆစ်၊ အညစ်အကျူ မကောင်းမှု ကို၊ ပြုလေ့ရှိတော်
မမူထသော ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ၊ မဖောက်မပြန်၊ ရှေ့ညွှန်မရှာ၊ ဆရာမ ရှိ၊ မိမိအလိုလို၊
ကိုယ်တော် တိုင်သာ၊ ငါးဖြာဥယျ၊ ဓမ္မလုံးစုံ၊ တရားပုံကို၊ အာရုံပြုပြု၊ ကြွင်းမဲ့တိတိ၊
ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ၊ မြင်သိတော် မူပြီးထသော ။ ဝါ၊ မချွန်မလွဲ၊ အမြဲဟုတ်မှန်၊ ဧကန္တဿ၊
စင်စစ်အားဖြင့် ၊ တစ်ပါးနတ်လူ၊ လှောက်ကူဆောက်ကြိုး ၊ မနီးစေဘဲ၊ မနှိုးဘဲသာ၊
ဝါသနာသတ္တိ၊ ကပ်ငြိရှိန်စော်၊ အာနုဘော်နှင့် တကွ၊ မောဟငိုက်မိန်း၊ စက်ကိန်းထန် ပြင်း၊
သန်ရှင်းကြည်ချမ်း၊ မသမ်းမညို၊ လိုလို နီးတော် မူပြီးထသော ။ ဝါ၊ နေအရုဏ်လင်း၊ ပဒုံပွင့်သို့ ၊
အသင့်ပေါင်းယှက်၊ အဂ္ဂမဂ်ကြောင့် ၊ နှိုင်းဘက်မရှိ၊ အပရိမိတ၊ ဂုဏ်အထူး၊ ကျေးဇူးများ စွာ ၊
တန်ဆာဂုဏ်ရှင်၊ သဗ္ဗညုတ၊ ဉာဏ်တော် ရ၍ ၊ မွေးကြိုင်ပျံ့လွင့်၊ ကားကားဆင့်လျက်၊ ပွင့်ပ
နတ်လူ၊ ဘယ်သူမဆို၊ လိုလိုမဲ့ရှင်၊ ကိုးဂုဏ်တင့်၍ ၊ ပွင့်တော် မူပြီးထသော ။ ဝါ၊ ဘူမိရွှေညာ၊
ခေမာအောင် ခန်း၊ လမ်းခရီးဦး၊ ရန်ဆူးရန်ငြောင့်၊ မနှောင့်မယှက်၊ မခက်မထိ၊ မငြိမတွယ်၊
တင့်တယ်လျောက် ပတ်၊ ထူးမြတ်ကောင်းမွန်၊ ရှေ့ညွှန်နတ်လူ၊ ဘယ်သူမပြု၊
အရိယမဂ်လမ်းဖြင့် ၊ ရွှေနန်းနိဗ္ဗာန်သို့၊ ရွှေဉာဏ်ရှေးရှု၊ အာရုံပြုသော အားဖြင့် ၊
ကြွသွားတော် မူပြီးထသော ။ တဿ ဘဂဝတော၊ ထိုဣဿ ရိယ၊ စသည်အပြား၊
ဘုန်းခြောက်ပါးရှင်၊ ဘုရားသခင်အား၊ နမော၊ အကျွန်ုပ်၊ လက်အုပ်မြှောက်ချီ ဝစီမနော၊
ပြန့်ပြောကြည်စွာ ၊ သဒ္ဓါမြတ်နိုး၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

ဒီဃမဇ္ဈိမသံယုတ္တာ၊ အင်္ဂုတ္တရော စ ခုဒ္ဒကော။

ပဉ္စနိကာယ သုတ္တန္တံ၊ ဝန္ဓော ဒယာမိပုဗ္ဗကံ။ ။

ဒီဃ မဇ္ဈိမသံယုတ္တာ၊ ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊

သံယုတ္တနိကာယ်တို့လည်းကောင်း။ အင်္ဂုတ္တရောစ၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် လည်းကောင်း။

ခုဒ္ဒကောစ၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ် လည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဉ္စနိကာယ်၊ နိကာယ်အားဖြင့်
ငါးပါးရှိသော ။ ဒယာမိ ပုဗ္ဗကံ၊ ကရုဏာ ပညာပဋ္ဌာနဒေသနာ ဖြစ်သော ။ သုတ္တန္တံ၊ သုတ္တန်
ပိဏ္ဍကတ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဓု-ဝန္ဓာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

စတုရသီတိသဟဿေ၊ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟံ။

ပိဋကတ္တယံ ကထာဝုတ္တံ၊ ဝိမိနာ ပူဇယာမဟံ။ ။

စတုရသီတိသဟဿေ ဟိ၊ ၈၄၀၀၀ အရေအတွက်ရှိကုန်သော ။ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ၊

ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့ဖြင့် ။ သင်္ဂဟံ၊ ရေတွက်အပ်သော ။ ပိဋကတ္တယံ၊ ပိဋကတ် ၃ ပုံကို။ ယထာ

ဝုတ္တဝိမိနာ၊ အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော စကြဝဠာတိုက်၌ ရှိသော ပန်းဟူသမျှ

သစ်သီးဩဇာ ဟူသမျှ ရတနာမျိုး ဟူသမျှဖြင့် ။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ပူဇယာမိ၊ ပူဇော်ပါ၏ ။

...

စတုတ္ထိသသုတ္တံ ဒီဃံ၊ ဝန္ဓု တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟံ။

စတုသဋ္ဌိဘာဏဝါရုံ၊ အာနန္ဒာဒီဟိ ဓာရိတံ။ ။

စတုတ္ထိသသုတ္တံ၊ ဗြဟ္မဇာလ စသော ၊ ဥဒ္ဓ သုတ် အရေအတွက်ရှိသော ။
တိဝဂ္ဂသင်္ဂဟံ၊ သီလံက္ခန္ဓဝဂ်၊ မဟာဝဂ်၊ ပါထိယဝဂ်အားဖြင့် ၃ ဝဂ် အရေအတွက်ရှိသော ။
စတုသဋ္ဌိဘာဏဝါရုံ၊ ၆၄ ဘာဏဝါရပမာဏရှိသော ။ အာနန္ဒာဒီဟိ၊ အရှင်အာနန္ဒာ
အစရှိသည်တို့သည်။ ဓာရိတံ၊ ဆောင်ရွက် အပ်သော ။ ဒီဃံ၊ ဒီဃနိကာယ်ကို။ အဟံ၊
အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဓေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

မူလ မဇ္ဈိမ ဥပရိ၊ ပဏ္ဏာသတော စ တိဗ္ဗိဓံ။

မူလပရိယာယာဒိကံ၊ ဝန္ဓေ တံ ဝရ မာဂမံ။ ။

မူလမဇ္ဈိမဥပရိပဏ္ဏာသတောစ၊ မူလပဏ္ဏာသ၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဥပရိသဥဏ္ဏာသ
အားဖြင့် လည်း။ တိဗ္ဗိဓံ၊ သုံးပါးအပြားရှိသော ။ မူလပရိယာယာဒိကံ၊
မူလပရိယာယသုတ်အစရှိသော ။ ဝရံ၊ မြတ်သော ။ အာဂမံ၊ အတ္တတ္ထ စသည်တို့သည်
လာရာလာကြောင်း ဖြစ်သော ။ ဧတံမဇ္ဈိမနိကာယံ၊ ထိုမဇ္ဈိမနိကာယ်ကို။ အဟံ၊
အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဓေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

သဂါထာဝါရနိဒါနံ၊ ခန္ဓော စ သဠာယတနံ။

မဟာဝါရောတိ ပဉ္စေတေ၊ နမောဃတရဏာဒယော။ ။

သဂါထာဝါရနိဒါနံ၊ သဂါထာဝါရ၊ နိဒါနဝါရ လည်းကောင်း။ ခန္ဓောစ၊ ခန္ဓဝါရ

လည်းကောင်း။ သဠာယတနံ၊ သဠာယတနဝါရ လည်းကောင်း။ မဟာဝါရော၊ မဟာဝါရ
လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဩဃတရဏာဒယော၊ ဩဃတရဏသုတ် အစရှိကုန်သော ။
ဧတေပဉ္စသံယုတ္တော၊ ထိုသံ ယုတ်ငါးကျမ်းတို့ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ နမေနမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

ဧကောဒေကာဒသကန္တံ၊ ဧကေကင်္ဂါတိရေကတော။

စိတ္တပ္ပရိယာဒါနာဒိံ ၊ ဝန္ဓေ နိပုဏ မုတ္တမံ။ ။

ဧကေကင်္ဂါတိရေကတော၊ တစ်ပါး တစ်ပါးသော အင်္ဂါကို လွန်သော အားဖြင့် ။
ဧကောဒေကာ ဒသကန္တံ၊ ဧကနိပါတ် အစ ဧကောဒသနိပါတ် အဆုံးရှိသော ။ စိတ္တပ္ပရိယာ ဒါနာဒိံ၊
စိတ္တပ္ပရိယာဒါန သုတ် အစရှိသော ။ နိပုဏံ၊ သိမ်မွေ့သော ။ မုတ္တမံ၊ မြတ်သော ။ အင်္ဂုတ္တရံ၊
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဓေဝန္ဓာနိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

ခုဒ္ဒကော ဓမ္မုဒါနီတိ၊ သုတ္တ ဝိမာန ပေတကာ။

ထေရ ထေရီ ဇာတကာ စ၊ နိဒ္ဒေသ ပဋိသုပ္ပိဒါ။

အပဒါန ဗုဒ္ဓဝံသာ၊ စရိယာ ခုဒ္ဒကံ နမေ။ ။

ခုဒ္ဒကော၊ ခုဒ္ဒကပါဌ လည်းကောင်း။ ဓမ္မုဒါနီတိ၊ ဓမ္မပဒကျမ်း၊
သုတ်ရှစ်ဆယ်ရှိသော ဥဒါန်း၊ သုတ်တစ်ရာတစ်ဆယ်ရှိသော ဣတိဝုတ္တကလည်းကောင်း။
သုတ္တဝိမာနပေတကာ၊ သုတ္တနိပါတ်၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထုတို့ လည်းကောင်း။
ထေရထေရီဇာတကာစ၊ ထေရဂါထာငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တို့လည်းကောင်း။ နိဒ္ဒေသ

ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်တို့ လည်းကောင်း။ အပဒါဗုဒ္ဓဝံသာ၊ ဘုရား-ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ-ဘိက္ခု-ဘိက္ခုနီအပဒါနံ၊
ဒီပင်္ကရာအစ-ဂေါတမ အဆုံးရှိသော နှစ် ကျိပ်ငါးပါး ဘုရားတို့၏ အနွယ်ကို ဟောရာ
ဗုဒ္ဓဝင်တို့ လည်းကောင်း။ စရိယာ၊ ဤကမ္ဘာ၌ ဖြည့်ကျင့်အပ်သော ဇာတ်ကို ဟောရာ
စရိယပိဋက လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ။ ပန္နရသပ္ပဘေဒံ၊ တစ်ဆယ့်ငါးကျမ်း အပြားရှိ
သော ။ ခုဒ္ဒကံ၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ နမေနမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

ပါရာဇိကဉ္စ ပါစိတ္တိ၊ မဟာဝဂ္ဂေါ စ စူဠော စ။

ပရိဝါရောတိ ပဉ္စေတေ၊ ဒယာဏာဒေသိတေ ဝန္တော။ ။

ပါရာဇိကဉ္စ၊ ပါရာဇိကဏ် လည်းကောင်း။ ပါစိတ္တိစ၊ ပါစိတ် လည်းကောင်း။
မဟာဝဂ္ဂေါစ၊ မဟာဝါ လည်းကောင်း။ စူဠောစ၊ စူဠဝါ လည်းကောင်း။ ပရိဝါရောစ၊ ပရိဝါ
လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒယာဏာ၊ မဟာကရုဏာတော် သည်
နိုးဆော်တိုက်တွန်းအပ်သည် ဖြစ်၍ ။ ဒေသိတေ၊ ဟောကြားပညတ်အပ်ကုန်သော ။
ဧတေပဉ္စပ ကရဏေ၊ ဤဝိနည်း ၅ ကျမ်းတို့ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ် သည်။ ဝန္တေဝန္တာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏
။

...

ဘိက္ခုဘိက္ခုနီ ဝိဘင်္ဂေါ၊ မဟာဝဂ္ဂေါ စ စူဠောစ။

ပရိဝါရောတိ ပဉ္စေတေ၊ ဒယာဏာ ဒေသိတေ ဝန္တော။ ။

ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေါစ၊ ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်း လည်းကောင်း။
မဟာဝဂ္ဂေါစ၊ မဟာ ဝါ လည်းကောင်း။ စူဠောစ၊ စူဠဝါ လည်းကောင်း။ ပရိဝါရောစ၊

ပရိဝါလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒယာဏာ၊ မဟာကရုဏာတော် သည်
နှိုးဆော်တိုက်တွန်းအပ်သည် ဖြစ်၍ ။ ဒေသိတေ၊ ဟောကြား ပညတ်အပ်ကုန်သော ။
ဧတေပဉ္စပကရဏေ၊ ဤဝိနည်း ၅ ကျမ်းတို့ကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဓေဝန္ဓာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဝိဘင်္ဂီ၊ ဓာတုကထာ စ ပုဂ္ဂလ။

ပညတ္တိ စ ကထာဝတ္ထု၊ ယမကဉ္စ ပဌာနကံ။

သတ္တပကရဏံ ဝန္ဓေ၊ ပညာပဌာနဒေသနံ။ ။

ဓမ္မသင်္ဂဏီ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း လည်းကောင်း။ ဝိဘင်္ဂီ၊ ဝိဘင်္ဂကျမ်း
လည်းကောင်း။ ဓာတု ကထာစ၊ ဓာတုကထာကျမ်း လည်းကောင်း။ ပုဂ္ဂလပညတ္တိစ၊
ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်း လည်းကောင်း။ ကထာဝတ္ထု၊ ကထာဝတ္ထုကျမ်း လည်းကောင်း။ ယမကဉ္စ၊
ယမိုက်ကျမ်း လည်းကောင်း။ ပဌာနကံ၊ ပဌာန်းကျမ်း လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ။
ပညာပဌာနဒေသနံ၊ ပညာပဌာန ဒေသနာ ဖြစ်သော ။ သတ္တပကရဏံ၊ အဘိဓမ္မာ ၇ ကျမ်းကို။
အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဓေဝန္ဓာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

ဧကေ သတဉ္စပဏ္ဏာသံ၊ ဒုကမ္ပိ သတဇာတကာ။

ပညာသံ တိစတုက္ကမ္ပိ၊ ပဉ္စကေ ပဉ္စဝီသတိ။ ။

ဆက္ကေ ဝိသေကဝိသု၊ သတ္တကေ အဋ္ဌကေ ဒသ။

ဒွါဒသ နဝကေ ဇာတာ၊ ဒသကေ ပန သော ဌသ။ ။

ကောဒသေ နဝဇာတာ၊ ဒွါဒသေ တေရသေ ဒသ။ ။

တေရသ ပကိဏ္ဍကမ္ပိ၊ ဝိသတိယန္တရဒ္ဓသ။ ။

တိံ သေ ဒသ စတ္တာလီသေ၊ ပဉ္စပညာသကေ တယော။

ဒွေ သဋ္ဌိယံ ဒွိသတ္တတုံ၊ အသီတိယန္တပဉ္စကာ။ ။

မဟာဇာတာ ဒသဉ္စေတိ၊ အ ဆက္ကသတံ နမေ။

ကောဒိကသဟသန္တံ၊ တိဟိ ဌိနံ ဇာတကံ။ ။

ဧကော၊ ဧကနိပါတ်၌ ။ သတဉ္စပဏ္ဏာသံ၊ အပဏ္ဏကဇာတ် အစရှိသော

တစ်ရာငါးဆယ်သော ဇာတ်တို့လည်းကောင်း။ ဒုကမ္ပိ၊ ဒုကနိပါတ်၌ ။ သတဇာတကာ၊

ရာဇောဝါဒ စသော ဇာတ်တစ်ရာ တို့လည်းကောင်း။ တိစတုက္ကမ္ပိ၊ တိကနိပါတ်

စတုက္ကနိပါတ်၌ ။ ပညာသံ၊ ငါးဆယ်သော ဇာတ်တို့လည်းကောင်း။ ပဉ္စကေ၊ ပဉ္စနိပါတ်၌ ။

ပဉ္စဝိသတိ၊ မဏိကုဏ္ဍလ စသော နှစ် ဆယ့်ငါးဇာတ်တို့လည်းကောင်း။ ။ ဆက္ကေ၊

ဆက္ကနိပါတ်၌ ။ ဝိသံ၊ အဝါရိယ စသော ဇာတ်နှစ် ဆယ်တို့လည်း ကောင်း။ သတ္တကေ၊

သတ္တနိပါတ်၌ ။ ကေဝီသဉ္စ၊ ကုက္ကုဇာတ် စသော နှစ် ဆယ့်တစ်ဇာတ်တို့လည်း ကောင်း။

အဋ္ဌကေ၊ အဋ္ဌနိပါတ်၌ ။ ဒသစ၊ သစ္စာနီ စသော ဇာတ်တစ်ဆယ်တို့လည်းကောင်း။ နဝကေ၊

နဝနိပါတ်၌ ။ ဒွါဒသဇာတာ၊ ဂိဇ္ဈ စသော တစ်ဆယ့်နှစ် ဇာတ်တို့လည်းကောင်း။ ဒသကေ၊

ဒသနိပါတ်၌ ။ သော ဌသ၊ စတုဒွါရ စသော တစ်ဆယ့်ခြောက်ဇာတ်တို့လည်းကောင်း။ ။

ကောဒ သေ၊ ကောဒသနိပါတ်၌ ။ နဝဇာတာ၊ မာတုပေါသက စသော ကိုးဇာတ်တို့

လည်းကောင်း။ တေရ သေ၊ တေရသနိပါတ်၌ ။ ဒသ၊ အဗ္ဗ စသော

ဇာတ်တစ်ဆယ်တို့လည်းကောင်း။ ပကိဏ္ဍကနိ၊ ပကိဏ္ဍကနိပါတ်၌ ။ တေရသ၊ ကေဒါရ
စသော တစ်ဆယ့်သုံးဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ဝိသတိယံ၊ ဝိသတိနိပါတ်၌ ။ စုဒ္ဓသ၊ မာတင်္ဂီ
အစ-အယောဃရ အဆုံးရှိသော တစ်ဆယ့်လေးဇာတ်တို့ လည်း ကောင်း။ ။ တိသေ၊
တိသေနိပါတ်၌ ။ ဒသ၊ ကိဆန္ဒအစ-ဂန္ထတိဏ္ဍက အဆုံးရှိသော ဇာတ်တစ် ဆယ်တို့
လည်းကောင်း။ စတ္တာလီသေ၊ စတ္တာလီသနိပါတ်၌ ။ ပဉ္စ၊ တေသကုဏ၊ သရဘင်္ဂ၊ အလမ္ပ၊ သ၊
သင်္ခါလ၊ ဂူဠသုတသော မအားဖြင့် ငါးဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ ပညာသကေ၊
ပညာသနိပါတ် ၌ ။ တယောတိဏ္ဍဇာတကာနိ၊ နီလိနိက၊ ဥမ္မာဒန္တိ၊ မဟာဗောဓိ အားဖြင့်
သုံးဇာတ်တို့ လည်း ကောင်း။ အဋ္ဌိယံ၊ သဋ္ဌိနိပါတ်၌ ။ ခွေ၊ သော ဏ၊ သံကိစ္စအားဖြင့် နှစ်
ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ သတ္တ တုံ-သတ္တတိယံ၊ သတ္တတိနိပါတ်၌ ။ ဒွိ၊ ကုသ၊ သော
ဏဒန္တအားဖြင့် နှစ် ဇာတ်တို့ လည်းကောင်း။ အသီတိယန္တ၊ အသီတိနိပါတ်၌ ကား။ ပဉ္စကာ၊
ဂူဠဟံသ၊ မဟာဟံသ၊ သုဓာဘောဇန၊ ကုဏာလ၊ မဟာသုတသော မအားဖြင့် ငါးဇာတ်တို့
လည်းကောင်း။ ။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးကုန်သော ။ မဟာဇာတာ စ၊ တေမိ၊ ဇနက၊ သုဝဏ္ဏသျှ၊ နေမိ၊
မဟော်၊ ဘူရိဒတ်၊ စန္ဒကုမာရ၊ နာရဒ၊ ဝိရူရ၊ ဝေဿ န္တရာသန္တရာဟုဆိုအပ်သော
ဇာတ်ကြီးတို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧကနိပါတ် အစ-သဟဿ နိပါတ်အဆုံးရှိသော ။
တိဟိဇာတကေဟိ၊ သုံးဇာတ်တို့ဖြင့်။ ဦးနံ၊ ယုတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော ။ အ ဆက္ကသတံ၊
ငါးရာငါးဆယ် အရေမတွက်ရှိသော ။ ဇာတကံ၊ ဇာတ်ဒေသနာကို။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။
နမေနမာမိ၊ ရှိခိုးပါ၏ ။

...

နိဒါန်း

မဟာသက္ကရာဇ်၊ မဇ မသက္ကရာဇ်၊ ဂူဠသက္ကရာဇ် သုံးပါးတွင် သဗ္ဗညုမြတ်စွာ
ဘုရား ဘိုးတော် မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ အဉ္စန နှစ် မည် ရသော မင်းကြီးနှင့် ဒေဝီလ ရှင်ရေသတို့
တိုင်ပင်တော် မူ၍ မဟာသက္ကရာဇ်ဟောင်း ၈၆၄၇ ခုကို ဖြိုး ပြီးလျှင် အစွန်း နှစ်
ခုကိုသက္ကရာဇ် အသစ်နှစ် ခု ထားသည်မှ အစဉ်အတိုင်း တိုးပွားသည်နောက်

သီဟဟနမင်းနှင့် ဒေဝဒဟမင်း သမီးတော် ကဉ္စနာ စုံဖက်ရာ သက္ကရာဇ် ၁၀၃
ရောက်သည်တွင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကိုဖွားတော် မူ၏ ။ ထိုနောက် မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ အဉ္စန နှစ်
မည် ရသော မင်းနှင့် ဇယသေနမင်း သမီးတော် ယသော ဓရာ စုံဖက်ရာ သက္ကရာဇ် ၁၂၃တွင်
သိရိမဟာမာယာမင်းသမီးကို ဖွားတော် မူ၏ ။

ထိုနောက် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးနှင့် သိရိမဟာမာယာ မင်းသမီး စုံဖက်ရာ
သက္ကရာဇ် ၆၇ ၃ သိရိမဟာမာယာ မိဘုရားကြီး အသက် ၅၇နှစ် တွင် ဘုရားလောင်း
သိဒ္ဓတ္တမင်း ပဋိသန္ဓေ ယူတော် မူ၏ ။ ထိုနောက် သက္ကရာဇ် ၆၈၃၊ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္တ
မင်းသားကို ဖွားတော် မူ၏ ။ ထိုနှစ် မယ်တော် သိရိမဟာမာယာမိဖုရားကြီး နတ်ရွာလာ၏ ။
ထိုနောက် သက္ကရာဇ် ၈၄ ၃၊ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္တမင်းသက်တော် ၁၆နှစ် တွင် ဘဒ္ဒကဉ္စနာ
ဗိမ္ဗာဒေဝီ ယသော ဓရာနှင့် စုံဖက်တော် မူ၍ မင်းစည်းစိမ်ဖြင့် ချီးမြှောက်တော် မူ၏

ထိုနောက် နန်းစည်းစိမ် ၁၃ နှစ် ၊ သက်တော် ၂၉ နှစ် ၊ သက္ကရာဇ် ၉၇ ၃တွင်
သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ် နေပြည်တော် က တောထွက်တော် မူ၍ ဥတ္တရဂုံမြစ်၊ တရုဂုံမြစ်၊
ဘင်္ဂါဘိရာမမြစ်၊ ဂင်္ဂါမြစ်၊ အနောမာမြစ် ၅ စင်းကို ကူးတော် မူပြီးလျှင် ဟိမဝန္တာအနီး
ကပိလဝတ်ပြည်က ယူဇနာ ၆၀ ကွာသော မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဥရုဝေလတော၌
ဒုတ္တရစရိယာ ၆ နှစ် ကျင့်တော် မူ၍ သက်တော် ၃၅ နှစ် ၊ သက္ကရာဇ် ၁၀၃ ၃တွင်
မဟာဗောဓိပင်၌ သဗ္ဗညုဘုရား ဖြစ်တော် မူ၏ ။ ထိုနောက် အနိဗ္ဗဝါတော် ၂၀၊ နိဗ္ဗဝါတော်
၂၅ ဝါ၊ ၂ စု ဝါတော် ၄၅ ဝါ၊ သက်တော် ၈၀ ပြည့်၊ သက္ကရာဇ် ၁၄၈ ၃တွင် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်
မူ၏ ။

ယင်းသို့ လောက ဂုဗ်း၌ အတုမရှိသော သဗ္ဗညုရှင်တော် ဘုရား ၄၅ ဝါ
ကာလပတ်လုံး ဟောတော် မူသော -

“သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟု ဆိုအပ်သော ပိဋကတ်အားဖြင့် ၃
ပါး၊ ဒိဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် ဟုဆိုအပ်သော ၊
နိကာယ်အားဖြင့် ၅ပါး၊ သုတ္တ၊ ဂေယျ၊ ဝေယျာကရဏ၊ ဂါထာ၊ ဥဒါန၊ ဣတိဝုတ္တက၊ ဇာတက၊
မဇ္ဈိမဓမ္မ၊ ဝေဒလ္လဟု ဆိုအပ်သော အင်္ဂါအားဖြင့် ၉ပါး၊ သုတ္တန်ပိဋကတ်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ နှစ် သော

င်းတစ်ထောင်၊ ပိနည်းပိနကတ်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ နှစ် သော င်းတစ်ထောင်၊ အဘိဓမ္မာ ပိနကတ်၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ လေးသော င်းနှစ် ထောင် အားဖြင့် ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သော င်းလေးထောင် ” အရေအတွက်ရှိသော ပါဠိတော် ။

ထိုပါဠိတော် အဖွင့် ဖြစ်သော အဌကထာ၊ ဇီကာ၊ ဂန္ထန္တရ၊ ဒီပနီ၊ အနု၊ မဓ၊ လက်သန်း၊ ဝိနိစ္ဆယ၊ ဂဏ္ဍိ၊ သဒ္ဓါကြီး စာကိုယ် ဇီကာ၊ သဒ္ဓနီတိ စာကိုယ်ဇီကာ၊ သဒ္ဓါငယ် စာကိုယ် ဇီကာ၊ မူလမောဂ္ဂလာန်၊ ဣာဒိမောဂ္ဂလာန်၊ ဝိဒဂ်စာကိုယ် ဇီကာ၊ သက္ကတအဘိဓာန် စာကိုယ်ဇီကာ၊ ဒီပနီသစ်၊ မာဂဓ အဘိဓာန်စာကိုယ် ဇီကာ၊ ဒီပဝင် စာကိုယ်ဇီကာ၊ မဟာဝင်စာကိုယ် ဇီကာ၊ မဟာဗောဓိဝင် စာယကိုယ်ဇီကာ၊ ဂါထာနှင့် ရှိသည့် အနာဂတဝင် ပါဠိ၊ ၎င်းအဖွင့် သမန္တာဒ္ဓိကာ အဌကထာ၊ ဒါဌာဓာတုဝင်စာကိုယ်၊ ၎င်းအဖွဲ့ သာဓုဇနာနန္တဝိကာသနီ ဇီကာ၊ ဂူဠထူပဝင်၊ မဟာထူပဝင်၊ နဌာဋ္ဌဓာတုဝင်၊ ဆကသဓာတုဝင်၊ ဝုတ္တောဒယ ဆန်းစာကိုယ် ဇီကာ၊ သုဗောဓာလင်္ကာရ စာကိုယ် ဇီကာ၊ ဗျာကရိုဏ်းကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းများ ကို ညှိနှိုင်း၍ -

ပါဠိတော် နှင့် အဌကထာနှင့် ဇီကာ၊ ကျမ်းတစ်ပါးနှင့် ကျမ်းတစ်ပါးချင်း အထက်နှင့် အောက် ရှေ့နှင့် နောက် နှီးနှောတိုက်ဆိုင်ပြီးလျှင် ကျမ်းကြီး ကျမ်းငယ်၊ ကျမ်းရင့် ကျမ်းနု ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၈ ခု ဝါဆိုလဆန်း ၅ ရက် တနင်္လာနေ့၊ မိုင်းခိုင်းအတွင်း ဝန် ပိနကတ်တော် အုပ် မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသု စီကုံးရေး သားသည့် “ပိနကတ်သမိုင်းစာတမ်း” ။

အရှေ့အလား ဂဇင်္ဂီလနိဂုံး၊ အရှေ့တောင်ထောင့်အလား သလ္လာဝတီမြစ်၊ တောင်အလား သေတကဏ္ဍိကနိဂုံး၊ အနောက်အလား ထူဏပုဏ္ဏားရွာ၊ မြောက်အလား ဥသီရဒ္ဓဇတောင်၊ ဤသို့ လျှင် အလျားအားဖြင့် ယူဇနာ ၃၀၀၊ အနံအားဖြင့် ယူဇနာ ၁၅၀၊ အဝန်းအားဖြင့် ယူဇနာ ၉၀၀ ရှိသော မဇ္ဈိမဒေသ၊ သော ဌသနဂိုရ် ဖြစ်သော ကောသလတိုင်းကို အစိုးရသော နေမစန္ဒြိမည် သော မင်း တောင်းပန်၍ မဂဓတိုင်း၌ နေသော သီရိအမရ ဆရာစီရင်သော ပြဗောဓစန္ဒြေဒယ မည် သော ဂေါတမပူရာဏ်ကျမ်း၌ ကလိယုဂ်သက် ၄၃၂၀၀၀ တွင် ကလိယုဂ်ဆန်း၍ နှစ် ပေါင်း ၂၅၇၀ ရောက် သော အခါ၌

ဟိမဝန္တာအနီး သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ် နေပြည်တော် က သိဒ္ဓတ္ထမင်း တောထွက် တော် မူ၍ မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်မြို့၊ ဥရုဝေလတော၌ ဒုက္ကရစရိယာ ၆ နှစ် ကျင့်တော် မူပြီးလျှင် ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ သဗ္ဗညုတဘုရား ဖြစ်တော် မူသည်ကစ၍ ကုသိနာရုံပြည်၌ ကဆုန် လပြည့် အင်္ဂါနေ့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူသည်တိုင်အောင် ၄၅ ဝါ ကာလပတ်လုံး ဟောကြား တော် မူသော -

သုတ္တန်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဟု ဆိုအပ်သော ဝိနကတ်အားဖြင့် ၃ပါး၊
ဒီဃနိကာယ်အား၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်
ဟုဆိုအပ်သော နိကာယ်အားဖြင့် ၅ ပါး၊ သုတ္တ၊ ဝေယျ၊ ဝေယျကရဏ၊ ဂါထာ၊ ဥဒါန၊
ဣတိဝုတ္တက၊ ဇာတက၊ အဗ္ဘုတဓမ္မ၊ ဝေဒလ္လဟု ဆိုအပ်သော အင်္ဂါအားဖြင့် ဓမ္မခန္ဓာ ၈၄၀၀၀
အရေအတွက် ရှိသော ပါဠိတော် ။

ထိုပါဠိတော် အဖွင့် ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာ၊ ဇီကာ၊ ဂန္ထရူ၊ ဒီပနီ၊ အနု၊ မဓု၊
လက်သန်း၊ ဝိနိစ္ဆယ၊ ယောဇနာ၊ ဂဏ္ဍိ၊ သဒ္ဓါကြီး စာကိုယ် ဇီကာ ၊ သဒ္ဓနီတိ စာကိုယ် ဇီကာ၊
သဒ္ဓါငယ် စာကိုယ်ဇီကာ မူလမောဂ္ဂလာန်၊ ဝုတ္တိမောဂ္ဂလန်၊ ဣာဒိမောဂ္ဂလာန်၊ ဝိဒဂ်စာကိုယ်
ဇီကာ၊ ဒီပနီဟောင်း၊ ဒီပနီသစ်၊ မာဂဓ အဘိဓာန် စာကိုယ် ဇီကာ၊ ဒီပဝင် စာကိုယ်ဇီကာ၊
မဟာဝင် စာကိုယ် ဇီကာ၊ မဟာဗောတိဝင် စာကိုယ်ဇီကာ၊ ဂါထာနှင့် ရှိသည့် အနာဂတဝင်
ပါဠိ၊ ၎င်းအဖွင့် သမန္တာဒိကာ အဋ္ဌကထာ၊ ဒါဌာဓာတုဝင် စာကိုယ်၊ ၎င်းအဖွင့်
သာဓုနာနန္တဝိကာသနီဇီကာ၊ စူဠထူပဝင်၊ မဟာထူပဝင်၊ နဠာဋဓာတုဝင်၊ ဆကေသဓာတုဝင်၊
ဝုတ္တောဒယ ဆန်းစာကိုယ် ဇီကာ၊ သုဗောဓာလင်္ကာရ စာကိုယ် ဇီကာ၊ ဗျာကရိဏ်းကျမ်း၊
ဆေးကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းများ ကို ညှိနှိုင်း၍ -

သီဟိုဠ်ကျွန်း ဖြစ် အဋ္ဌကထာနိဂုံး၊ ဇီကာနိဂုံး၊ ဂန္ထရူနိဂုံး၊ တာမ္ပဒီပ၊
တိုင်းမမိပတိ၊ အရိမဒ္ဓနာ၊ ပေါက္ကာရာမ၊ တမ္ပဝတီ၊ သီရိပစ္စယာ၊ ပုဂံ ၅ မည် သော မြို့ ၌
သက္ကရာဇ် ၃၇၅ ခုနှစ် နန်းတက်သော နော်ရထာမင်းစော နန်းစံ ၄၀ ပြည့်နှစ် က စ၍
ပုဂံမြင်စိုင်း၊ စစ်ကိုင်း ပင်းယ၊ ရတနာပူရ၊ ရတနာသိင်္ဂီ၊ အမရပူရ၊ မန္တလေး ရတနာပုံမြို့၊
တိုင်ကျမ်းဂန်တတ်မြောက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့ပြုစုစီရင်သည့် ကျမ်းဂန်နိဂုံးများ ကို

ကြည့်ရှု၍ သက္ကရာဇ် ၁၂၄၈၃ ဝါဆိုလဆန်း ၅ရက် တနင်္လာနေ့မိုင်းခိုင်းအတွင်းဝန်
ပိဋကတ်တော် အုပ်“မင်းကြီး မဟာသီရိဇေယသျှ” စီကုံးရေး သားသည့်
“ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်း”။

...